

ISSN 2522-4360 (Print)
ISSN 2522-4379 (Online)

Запорізький національний університет

Заснований
у 1998 р.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого
засобу масової інформації
Серія КВ № 15436-4008 ПР
22 червня 2009 р.

Вісник

Запорізького національного університету

Педагогічні науки

Адреса редакції:

Україна, 69095,
м. Запоріжжя,
вул. Жуковського, 66, корп. 4, ауд. 323

Телефон

для довідок: +38
066 53 57 687

Міністерство освіти і науки України

№ 2 (35), 2020

Видавничий дім
«Гельветика»
2020

DOI Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Педагогічні науки <https://doi.org/10.26661/2522-4360> DOI № 2/2020 <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-2>

Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2020. № 2 (35). 330 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet вченою радою ЗНУ (протокол засідання № 5 від 22.12.2020 р.)

На підставі Наказу Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 р. (додаток 4) збірник включено до Переліку наукових фахових видань України категорії «Б» у галузі педагогічних наук (011 – Освітні, педагогічні науки, 014 – Середня освіта (за предметними спеціальностями), 015 – Професійна освіта (за спеціалізаціями).

Вісник Запорізького національного університету: Збірник наукових праць. Педагогічні науки внесено до Міжнародних наукометричних баз даних «Index Copernicus International» (Польща) (з 2017 р.) та «Norwegian Register for Scientific Journals, Series and Publishers» (Норвегія) (з 2020 р.).

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

Головний редактор

– Довга Т. Я., кандидат педагогічних наук, професор

Заступник головного редактора

– Локарева Г. В., доктор педагогічних наук, професор

Відповідальний редактор

– Турбар Т. В., кандидат педагогічних наук, старший викладач

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Андрєєв А. М.

– доктор педагогічних наук, доцент

Басик Г.

– доктор соціології, старший викладач кафедри педагогіки (Швеція)

Богданов І. Т.

– доктор педагогічних наук, професор

Гура О. І.

– доктор педагогічних наук, професор

Гуренко О. І.

– доктор педагогічних наук, професор

Іваницький О. І.

– доктор педагогічних наук, професор

Клопов Р. В.

– доктор педагогічних наук, професор

Кукос К.

– директор департаменту, професор (Румунія)

Литвинова С. Г.

– доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник

Лопатіна Г. О.

– кандидат педагогічних наук, доцент

Лопес А.

– професор (Португалія)

Мірошніченко О. А.

– кандидат педагогічних наук, доцент

Новіцька І. В.

– кандидат педагогічних наук, доцент

Павленко О. О.

– доктор педагогічних наук, професор

Павлюк Є. О.

– доктор педагогічних наук, доцент

Пахомова Т. О.

– доктор педагогічних наук, професор

Сущенко А. В.

– доктор педагогічних наук, професор

Сущенко Л. О.

– доктор педагогічних наук, професор

ISSN 2522-4360 (Print)

ISSN 2522-4379 (Online)

© Запорізький національний університет, 2020

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ЗАГАЛЬНА ПЕДАГОГІКА ТА ІСТОРІЯ ПЕДАГОГІКИ

Ворона Л. І.

<i>НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ</i>		11
Загородня А. А.	<i>ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ФОРМА РАДИКАЛЬНОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ</i> 17	
Пастирська І. Я.	<i>ІНТЕГРАТИВНІ ПРОЦЕСИ В ЗАРУБІЖНІЙ ПЕДАГОГІЦІ</i>	23
Цуркан Т. Г.	<i>АНАЛІЗ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ РЕАЛІЗАЦІЇ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ</i>	29
РОЗДІЛ II. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ (З ГАЛУЗЕЙ ЗНАНЬ)		
Артеменко А. О., Стеганцева П. Г.	<i>ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ НАВИЧОК ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА КОНКРЕТНОМУ ПРИКЛАДІ</i>	35
Гольтер І. М.	<i>ЛАТИНСЬКА МОВА ЯК ВАЖЛИВИЙ СКЛАДНИК СИСТЕМИ СУЧАСНОЇ БІОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ: РОЛЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ</i>	39
Ivashchyshyn O. M., Kashchyshyn N. Ye.	<i>INNOVATIVE RESOURCES FOR PROMOTING ACADEMIC WRITING SKILLS IN ENGLISH CLASSES</i> Скіба	46
Н. Я.	<i>МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ІНТЕГРОВАНОГО ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ ТА МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ</i>	52
Шубна О. В., Толстікова О. В., Венгріна І. Ф.	<i>ІННОВАЦІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ</i>	58
РОЗДІЛ III. КОРЕКЦІЙНА ПЕДАГОГІКА		
Боряк О. В., Косенко Ю. М.	<i>МОВЛЕННСВИЙ РОЗВИТОК ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ ЯК ПРОВІДНИЙ ЧИННИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ</i>	65
Сеага Семі	<i>КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ КОРЕКЦІЇ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПІДЛІТКІВ</i>	71
РОЗДІЛ IV. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ		
Божко Н. М.	<i>ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЯК СПРОБА ВИРІШЕННЯ ПЕВНИХ ПРОБЛЕМ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗА УМОВ КАРАНТИНУ</i>	76
Гарашенко Л. В., Кондратюк С. Г.	<i>ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	82
Гончарук В. В., Гончарук В. А., Макаревич І. М., Чистякова Л. О.	<i>ІННОВАЦІЙНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	88

Дудіна О. В. СУЧАСНИЙ СТАН ТА РОЗВИТОК ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ КИТАЮ	95
Єнгаличева І. В. ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	100
Красовська О. О., Міськова Н. М., Хом'як О. А. ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ЗДО ТА НУШ	106
Михайлов В. М. ЕКСПЛІКАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПОНЯТЬ «ФАХІВЕЦЬ ІЗ ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ» ТА «ПРОФЕСІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ФАХІВЦЯ З ПИТАНЬ ЦИВІЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ»	112
Опальчук Б. В. ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ СКЛАДНИК ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ: СПЕЦИФІКА КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЕВОЇ ПІДГОТОВКИ	120
Петрик К. Ю. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ КОНЦЕПТ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧНІВ	127
Семенова О. Ю. РЕЗУЛЬТАТИ ЕКСПЕРИМЕНТУ З УПРОВАДЖЕННЯ АНДРАГОГІЧНОГО ПІДХОДУ В ПРОЦЕС ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ	135
Соляр Л. В. НАУКОВІ ПІДХОДИ В ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	141
Ульянова В. С. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	148
Чусва І. О., Дядечко І. Є., Криволапов Е. А. ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ФАХІВЦІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ» ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ «УПРАВЛІННЯ В ТУРИЗМІ ТА ГОСТИННОСТІ»	153
Shcherba N. S. FACTORS THAT AFFECT PRE-SERVICE ENGLISH TEACHERS' PSYCHOLOGICAL READINESS FOR TEACHING LEARNERS WITH DISABILITY	170

РОЗДІЛ V. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА УПРАВЛІННЯ ОСВІТОЮ

Суліма Є. М. ПРОЕКТУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ЗАСІБ МОДЕРНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ НА 2021–2031 РОКИ	176
---	-----

РОЗДІЛ VI. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ВИХОВАННЯ

Дудик Р. В. ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ КЛАСИЧНОЇ МУЗИКИ	
---	--

<i>НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДІТЕЙ</i>	187
Чупрун О. С. <i>СУЧАСНА СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ В УКРАЇНІ: ДОМІНАНТНІ ПІДХОДИ</i>	158
Шкляр Анатолій <i>МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОФІЦЕРІВ ПОЛІЦІЇ ДО ПРОФІЛАКТИКИ ПРАВОПОРУШЕНЬ НЕПОВНОЛІТНІХ</i>	164
Трухан Г. В. <i>ЗМІСТ ТА СУТНІСТЬ ФАСИЛІТАТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ СІМ'Ї</i>	193
Хлеб'як С. Р. <i>ТЕАТРАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНО-ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ</i>	200
РОЗДІЛ VII. ДОШКІЛЬНА ПЕДАГОГІКА	
Буцак І. М., Кость С. П., Пирч М. І. <i>РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА</i>	206
Оніщук Т. І. <i>СТАТУС У ГРУПІ ТА ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ</i>	213
Паласевич І. Л. <i>МОВЛЕННЄВА ГОТОВНІСТЬ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ ЯК ЛІНГВОДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА</i>	220
РОЗДІЛ VIII. ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ	
Гончар Л. В. <i>ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ УНІВЕРСИТЕТУ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ</i>	227
Заслужена А. А., Зайцева І. В. <i>ПОЗИТИВНІ НАСЛІДКИ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ КОНТЕКСТ</i>	232
Кошелева Н. Г. <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ПСИХОЛОГІЇ</i>	238
Крохмальна Г. І., Кость С. П. <i>СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	244
Лисенко Г. Л. <i>ДОДАТКОВІ МОЖЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ДО МАЙБУТНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	251
Локарева Г. В., Кривошеєва О. В. <i>ТВОРЧЕ САМОПОЧУТТЯ ВИКЛАДАЧА ЯК ПРОВІДНА УМОВА ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВОГО ТРЕНІНГУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО АКТОРА</i>	257

Маковсй О. М., Маковсй Р. Г.	
<i>ПОТЕНЦІАЛ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ НОВИХ МЕТОДИЧНИХ ФОРМ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	265
Малицька О. В.	
<i>КОНЦЕПЦІЯ СИНТЕЗУ МИСТЕЦТВ У СУЧАСНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ</i>	271
Mosol N. O., Fil O. V.	
<i>PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PRINCIPLES OF ORGANIZATION OF DISTANCE LEARNING PROCESS IN THE CONTEXT OF COVID-19 PANDEMIC</i>	276
Назаренко І. І., Аліпова Т. С.	
<i>ВПЛИВ СУЧАСНИХ РЕАЛІЙ НА СТАН ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ СТУДЕНТІВ</i>	283
Процик Г. М.	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ СТУДЕНТІВ</i>	288
Самусь Т. В., Зінченко О. В.	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТУВАЛЬНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПАРАДИГМИ РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	297
Турбар Т. В., Омельчак Е. Ю.	
<i>СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ</i>	304
Хриков Є. М.	
<i>КЛЮЧОВІ ІДЕЇ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА РОБОТОДАВЦІВ</i>	310
РОЗДІЛ ІХ. ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ	
Мина Ж. В., Каськів М. І.	
<i>РОЗРОБЛЕННЯ ДРУКОВАНОЇ РЕКЛАМНОЇ ПОЛІГРАФІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ПОСЛУГ ШКОЛИ</i>	315
Харченко Ю. Т.	
<i>ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	322

ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Гарашенко Л. В.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри дошкільної освіти*

Педагогічний інститут

Київського університету імені Бориса Грінченка

бул. І. Шамо, 18/2, Київ, Україна

orcid.org/0000-0001-5004-6136

kapelka0104@ukr.net

Кондратюк С. Г.

*кандидат педагогічних наук, старший
викладач кафедри дошкільної освіти*

Педагогічний інститут

Київського університету імені Бориса Грінченка

бул. І. Шамо, 18/2, Київ, Україна

orcid.org/0000-0003-4037-6291

s.kondratiuk@kubg.edu.ua

Ключові слова: *система фахової підготовки, активізація навчальної діяльності, активні методи навчання, ділова гра, рольова гра, компетентнісний підхід.*

У статті розглянуто основи технології фахової підготовки бакалаврів дошкільної освіти, головну увагу зосереджено на розвитку активності та ініціативності. Визначено особливості застосування ігрових технологій у процесі вивчення фахових дисциплін майбутніми педагогами дошкільної освіти. З'ясовано, що ігрові технології максимально забезпечують практичнодіяльнісний підхід до фахової підготовки. Доведено, що для посилення професійно-практичної підготовки студентів дошкільного фаху доцільно застосовувати саме рольові та ділові ігри. Ігрові технології дають змогу реалізувати принцип активної участі студентів в опануванні навчальнопрофесійним досвідом, дають можливість студентам мобілізувати власні інтелектуальні ресурси, потенційні можливості, механізми саморозвитку. Доведено, що студенти активно та зацікавлено включаються у професійно орієнтовані ігри, під час яких вони набувають життєвого й професійного досвіду. Місце ігрових технологій у професійній підготовці педагогів дошкільної освіти значною мірою залежить від розуміння викладачем їх функцій і значимості в реалізації компетентнісного підходу. Під час занять у формі гри створюються умови психологічного комфорту та безпеки для збереження фізичного та психічного (інтелектуального та емоційного) здоров'я студентів. Досвід проведення ігрових практичних занять засвідчує, що гра сприяє переходу від репродуктивної до творчої навчально-пізнавальної діяльності студентів. Студенти активно включаються у професійно орієнтовані ігри, під час яких вони навчаються ставити цілі й завдання та визначати ефективні шляхи їх досягнення та вирішення. Доведено, що гра як метод є діяльністю творчою, емоційною, такою, що задовольняє потребу студентів у самоутвердженні та самореалізації. У процесі підготовки фахівців дошкільної освіти використовуються різні модифікації педагогічних ігор. З'ясовано, що потребує удосконалення розроблення

ділових та рольових ігор для формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності.

**GAME TECHNOLOGIES IN THE SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING OF
PRESCHOOL EDUCATION TEACHERS**

Harashchenko L. V.

*Candidate of Pedagogic Sciences,
Associate Professor at the Pre-School Education Department
Pedagogical Institute of Borys
Grinchenko Kyiv University
I. Shamo blvd, 18/2, Kyiv, Ukraine orcid.org/0000-
0001-5004-6136 kapelka0104@ukr.net*

Kondratiuk S. G.

*Candidate of Pedagogic Sciences,
Senior Lecturer at the Pre-School Education Department
Pedagogical Institute of Borys
Grinchenko Kyiv University
I. Shamo blvd, 18/2, Kyiv, Ukraine orcid.org/0000-0003-4037-
6291
s.kondratiuk@kubg.edu.ua*

Key words:

system of professional training, activation of educational activity, active teaching methods, business game, role game, competence approach.

The basics of technology of professional training of bachelors of preschool education are considered; the main focus is on the development of activity and initiative. Peculiarities of application of game technologies in the process of studying professional disciplines by future teachers of preschool education are determined. It was found that game technologies provide the most practical approach to professional training. It is proved that to strengthen the professional and practical training of preschool students it is advisable to use role-playing and business games. Game technologies allow to realize the principle of active participation of students in mastering of educational and professional experience, given the chance to students to mobilize own intellectual resources, potential opportunities, mechanisms of self-development. It is proved that students are actively and interestedly involved in professionally oriented games, during which they gain life and professional experience. The place of game technologies in the professional training of preschool teachers largely depends on the teacher's understanding of their functions and importance in the implementation of the competency approach. During the lessons in the form of a game, conditions of psychological comfort and safety are created to preserve the physical and mental (intellectual and emotional) health of students. The experience of conducting practical games shows that the game promotes the transition from reproductive to creative educational and cognitive activities of students. Students are actively involved in professionally oriented games, during which they learn to set goals and objectives and identify effective ways to solve them. It is proved that play as a method is a creative, emotional activity, one that satisfies the need of students for self-affirmation and self-realization. In the process of training preschool education specialists, various modifications of pedagogical games are used. It was found that the development of business and role-playing games needs to be improved in order to form the readiness of future educators for professional activity.

Постановка проблеми в загальному вигляді. На сучасному етапі розвитку освіти в Україні актуалізується проблема якості професійної підготовки майбутніх педагогів дошкільної освіти. Не втрачають актуальності та важливості питання вдосконалення змісту фахової підготовки відповідно до цілей і завдань професійної кваліфікації та педагогічного інструментарію цієї підготовки. Нині у педагогічній науці й практиці дискутується питання технологізації професійної освіти. Це частково пояснюється тим, що досягти гарантованого результату, сформувати професійну компетентність майбутніх педагогів дошкільної освіти практично неможливо без чіткого проектування та моделювання діяльності студентів і викладача, цілеспрямованості і планомірності здійснення фахової підготовки. Сучасні тенденції активізації навчальної діяльності студентів дають змогу звернути увагу на один із активних методів навчання, а саме ігрові технології [8]. Ігрові технології максимально забезпечують практично-діяльнісний підхід до фахової підготовки,

формування професійної, соціальної, інформаційної компетентності, уміння ефективно й доцільно використовувати знання на практиці.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За твердженням В. Кременя, проблема якості української освіти пов'язана з невпинною глобалізацією усіх сфер суспільства, зі змінністю, що прогресує в будь-якій сфері діяльності, з посиленням вимог до особистісної компетентності та самодостатності, з формуванням мережного суспільства [2]. Виходячи з аналізу сучасних педагогічних досліджень проблеми вдосконалення змісту фахової підготовки бакалаврів дошкільної освіти, можемо дійти висновку, що процес фахової підготовки майбутніх вихователів має бути максимально наближеним до змісту та характеру їх майбутньої професійної діяльності (Г. Беленька, О. Богініч, А. Богуш, Е. Вільчковський, Н. Гавриш, І. Дичківська, Л. Загородня, Л. Зайцева, О. Коваленко, Н. Кот, В. Кузьменко, Н. Левінець, Н. Луцан, М. Машовець, В. Нестеренко, О. Половіна, Т. Поніманська, Г. Сухорукова, Т.

Степанова, Г. Тарасенко). Вивчення наукових доробок Т. Поніманської засвідчує, що вирішення сучасних проблем виховання вимагає нового педагогічного мислення на таких засадах: принцип гуманізму, обґрунтування ролі виховання у процесі соціалізації та культурної ідентифікації життєвотворчості особистості, педагогічна реальність різних типів виховних систем, полісуб'єктність виховних впливів, міжособистісна взаємодія, діалогічне спілкування [4, с. 38].

Розглядаючи проблему фахової підготовки вихователів, поділяємо принципові міркування О. Богініч про те, що використання активних методів навчання забезпечує нову якість традиційних форм організації навчання, основною спрямованістю яких є не просто процес передачі, переробки та засвоєння навчальної інформації, але й її самостійний пошук та моделювання її доцільного застосування в майбутній професійній діяльності. При цьому дослідниця акцентує увагу на тому, що активні методи навчання дають змогу моделювати цілісний зміст майбутньої професійної діяльності, що забезпечує практичну спрямованість фахової підготовки на основі підвищення емоційної складової частини навчальної діяльності, творчого характеру навчальних завдань та взаємодії учасників освітнього процесу.

Дослідники наголошують на тому, що метод гри забезпечує актуалізацію знань студентів, формує вміння оперативного й мобільно реалізовувати набуті знання, уміння й навички у професійній діяльності (Г. Азаренкова, О. Аксьонова, А. Вербицький, Р. Гуревич, Н. Ізюмцева, М. Касьяненко, О. Легостаєва, Н. Очеретна, О. Пометун, Т. Хлебнікова, П. Щербань). Ми повністю поділяємо позицію Т. Хлебнікової, яка стверджує, що ділова гра є потужним методом активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів [7]. Значущість використання ділових і рольових ігор в освітньому процесі виокремлюється у дослідженнях О. Пометун [3]. Дослідники наголошують на тому, що використання ділових ігор спонукає викладача до постійної творчості та самовдосконалення, а у студентів формує самостійність, відповідальність, критичне мислення (Н. Очеретна) [5].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз та узагальнення теоретичних джерел засвідчує недостатність системного висвітлення використання ігрових технологій у системі фахової підготовки педагогів дошкільної освіти. Потребує удосконалення

розроблення ділових та рольових ігор для формування готовності майбутніх вихователів до професійної діяльності.

Метою статті є визначення особливостей застосування ігрових технологій у процесі вивчення фахових дисциплін майбутніми педагогами дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Закономірно постає важливе завдання щодо того, як трансформувати теоретичні знання у практичний досвід, як саме корелювати процес опанування студентами змістовим і діяльним компонентами навчальних дисциплін в умовах вищого навчального закладу з професійною діяльністю у царині дошкільної освіти. Ігрові технології дають змогу реалізувати принцип активної участі студентів в опануванні навчально-професійним досвідом, дають можливість студентам мобілізувати власні інтелектуальні ресурси, потенційні можливості, механізми саморозвитку [6]. На наше переконання, студенти активно та зацікавлено включаються у професійно орієнтовані ігри, під час яких вони набувають життєвого й професійного досвіду. Вони навчаються ставити педагогічні цілі й завдання, визначати оптимальні шляхи і способи їх досягнення, аналізувати педагогічні ситуації та пропонувати їх конструктивне вирішення. Підтримуємо думку про те, що для посилення професійно-практичної підготовки студентів дошкільного фаху доцільно застосовувати саме рольові та ділові ігри [8].

Оскільки ґрунтовні знання психологічних закономірностей ігрової діяльності – це важлива складова частина професійної підготовки вихователя закладу дошкільної освіти, що є однією зі складових частин професіограми педагога ЗДО, то робота з формування у студентів власного вміння грати в різні типи ігор забезпечить у подальшому якість освітнього впливу на підростаюче покоління [9].

Звернемося до напрацювань щодо використання рольових та ділових ігор у процесі оволодіння змістовим компонентом курсу «Методика фізичного виховання дітей дошкільного віку». Наприклад, метою ігрового практичного заняття «Практичне проведення фізкультурних розваг для дітей дошкільного віку» була систематизація знань студентів про методику проведення різних видів рухливих ігор; закріплення знань про структуру різних варіантів фізкультурних розваг залежно від вікової групи; формування вмінь та навичок практичного застосування знань шляхом індивідуального виконання завдань. Вкрай важливо розвивати

професійні вміння, а саме легко входити в гру, активно діяти, вміло виступати в ролі ігрового партнера, доступно й образно пояснювати, емоційно грати, розвивати під час аналізу самостійність мислення, творчість, ініціативність, доброзичливість, об'єктивність, виховувати професійне ставлення до проведення рухливих ігор одногрупниками, бажання використовувати знання й уміння на педагогічній практиці.

Складовими частинами такого заняття є початок заняття (мотивація навчальної діяльності); постановка мети й завдань заняття; представлення команд (назва, девіз, емблема); самостійне проведення кожною командою двох атракціонів (для дітей I молодшої, II молодшої, старшої груп, аналіз кожною командою проведення ігор); конкурс капітанів (розв'язування кросвордів, підготовлених викладачем); розминка (команди відповідають на запитання теоретико-методичного характеру, заздалегідь підготовлених опонентами); представлення домашнього завдання, а саме розробленого плану фізкультурної розваги (оцінює журі спільно з викладачем); самостійне проведення кожною командою однієї естафети з представленою плану (за вибором), аналіз кожною командою проведення естафет; закінчення заняття (підсумок, оцінювання роботи кожного члена команди, команди загалом, роботи журі).

Підстави для формулювання міркувань про доцільність застосування ігрових методів активізації навчальної діяльності студентів дає досвід проведення практичного заняття з теми «Основні рухи та методика ознайомлення з ними дітей дошкільного віку» у формі ділової гри. Вважаємо за доцільне висвітлити такі етапи цього практичного заняття.

Мета: закріпити знання студентів з методики навчання основних рухів; сформувати міцні та гнучкі рухові навички; сформувати уміння й навички проведення різних видів основних рухів, здійснювати чіткий показ та пояснення рухових дій; сформувати вміння встановлювати взаємозв'язок між віковими особливостями дітей та прийомами навчання на різних етапах формування рухової навички, між видами основних рухів та способами організації дітей для їх виконання; розвивати самостійність та активність мислення, об'єктивність під час оцінювання роботи одногрупників на занятті; виховувати професійне ставлення до проведення основних рухів одногрупниками.

План заняття:

- 1) початок заняття (мотивація навчальної діяльності; постановка мети й завдань заняття);
- 2) представлення членів журі;
- 3) представлення команд (назва, девіз, емблема);
- 4) проведення конкурсів.

Перший конкурс «Знавці програм виховання і навчання дітей дошкільного віку». Завданням конкурсу є визначення того, для якої вікової групи призначена вправа (по десять вправ). Кожна команда отримує картку з переліком основних рухів, біля кожного основного руху записує вікову групу. По закінченні кожна команда повертає картку журі для оцінювання.

Другий конкурс «Найбільш кмітливий і спостережливий». Завданням конкурсу є визначення на фотографіях, якої помилки припустилися діти під час виконання основних рухів. Кожна команда отримує п'ять фотографій для обговорення, потім по черзі озвучує свої міркування. Під час відповідей кожна команда може бачити фотографії на інтерактивній дошці, долучатися до аналізу та схвалювати (не схвалювати) відповіді своїх опонентів.

Третій конкурс «Найграмотніший вихователь». Завданням конкурсу є визначення вікової групи за змістом вправи та використаними прийомами навчання. Кожна команда отримує картку з описом руху, після обговорення представляє обгрунтовану відповідь. Для полегшення сприймання завдань на картках студенти можуть бачити їх на інтерактивній дошці. Кожна команда має заслухати відповідь іншої, погодитися (не погодитися) з нею, за потреби висловити власні міркування.

Четвертий конкурс «Найкращий теоретик». Завданням конкурсу таке: команди по черзі мають відповісти на чотири запитання теоретико-методичного характеру, що заздалегідь підготовлені кожною командою. Після колегіального обговорення команди дають відповіді на запитання. За потреби команда, яка ставила запитання, може дати власний варіант відповіді.

П'ятий конкурс «Найкращий практик». Завданням конкурсу таке: кожна команда має провести по одній вправі з основних рухів. Для цього команди обмінюються картками з практичними завданнями (заздалегідь підготовленими). Команди, які отримали такі завдання, мають обдумати та продемонструвати проведення вправи, тобто здійснити чіткий показ та пояснення рухових дій задля засвоєння руху дітьми певної вікової групи. За потреби команди

можуть представити власний варіант проведення вправи.

Шостий конкурс «Найспритніший». Завданням конкурсу є участь в іграх-атракціонах з ходьбою. Кожна команда заздалегідь отримує завдання підібрати один атракціон з ходьбою та провести його. Проводить атракціон представник («вихователь») від кожної команди, який запрошує взяти участь або обидві команди, або по одному (чи декілька) студенту від кожної команди. Гравці, які перемогли в грі, примножують бали своєї команди.

Закінчення заняття: підсумок, оцінювання роботи кожного члена команди, команди загалом, роботи журі.

Цілком закономірно, що такі практичні заняття передбачають певну підготовчу роботу, зокрема зустрічі з капітанами та командами, консультування, обговорення різних питань, продумування шкали оцінювання. Звернемо увагу передусім на важливість спрямування капітанів кожної команди на усвідомлення ними важливості регулювати ступінь активності кожного члена команди.

Таким чином, у процесі підготовки фахівців дошкільної освіти використовуються різні модифікації педагогічних ігор залежно від специфіки навчальної дисципліни.

Висновки. Важливу роль у процесі підвищення якості фахової підготовки майбутніх вихователів відіграє метод гри. Місце ігрових технологій у професійній підготовці педагогів дошкільної освіти значною мірою залежить від розуміння викладачем їх функцій і значимості в реалізації компетентнісного підходу. Заняття, проведене у формі ділової чи рольової гри, порівняно з традиційними підходами до організації практичних занять дає змогу уникнути стомлюваності студентів, зниження працездатності. Під час занять у формі гри створюються умови психологічного комфорту та безпеки, тобто створюються умови для збереження фізичного та психічного (інтелектуального та емоційного) здоров'я студентів. У процесі ігрових практичних занять відбувається задоволення потреби у спілкуванні, виконанні соціальної ролі, розвиваються уміння приймати відповідальні рішення, критичне мислення, гнучко, оперативно діяти у змінних умовах, виховується витримка, розвивається уміння узгоджувати власні дії з діями інших для досягнення мети. Досвід проведення ігрових практичних занять засвідчує, що гра сприяє переходу від репродуктивної до творчої навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Відправним моментом нашого подальшого дослідження проблеми посилення професійно-практичної підготовки бакалаврів дошкільної освіти є застосування в освітньому процесі доцільного педагогічного інструментарію (методів, прийомів і засобів навчальної взаємодії, різних форм організації навчання).

Література

1. Богиніч О. Основні механізми удосконалення системи підготовки фахівців дошкільної освіти. *Вісник Глухівського державного педагогічного університету*. 2007. Вип. 9. Серія : Педагогічні науки. С. 10–16.
2. Кремень О. Якісна освіта – вимога сьогодення. *Дошкільне виховання*. 2015. № 1. С. 2–4.
3. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : науково-методичний посібник / за заг. ред. О. Пометун. Київ : А.С.К., 2004. 192 с.
4. Поніманська Т. Гуманізація освіти – ознака її якості. *Дошкільне виховання*. 2016. № 9. С. 2–5.
5. Очеретна Н. Особливості застосування ділових ігор у процесі вивчення іноземної мови у вищих навчальних закладах. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2013. Вип. 14. С. 206–210.
6. Азаренкова Г., Ізюмцева Н., Легостаєва О. та ін. Тренінгові технології навчання у практичній підготовці студентів: (ділові та рольові ігри) : навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Самородової. Львів : Новий Світ, 2010. 198 с.
7. Хлебнікова Т. Ділова гра як метод активного навчання педагога : навчально-методичний посібник для викладачів, слухачів ІПО, директорів шкіл, керівників РУО. Харків : Основа, 2005. С. 7–11.
8. Щербань П. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах : навчальний посібник. Київ : Вища школа, 2004. 207 с.
9. Кондратюк С., Кушнір І. Теоретичні основи використання ігор психологічного спрямування в роботі з дітьми дошкільного віку. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.3.7> (дата звернення: 16.10.2020).

REFERENCES

1. Boginich O. (2007). Osnovni mexanizmy udoskonalennya systemy pidgotovky faxivciv doshkilnoyi osvity [The main mechanisms for improving the system of training preschool education] *Bulletin of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*. Vol. 9. P. 10–16 (ukr.).
2. Kremen O. (2015). Yakisna osvita – vymoga sogo dennya [Quality education is a requirement of present time]. *Preschool education*. Vol. 1. P. 2–4 (ukr.).
3. Pometun O., Pyrozhenko L. (2004). *Suchasnyj urok. Interaktyvni texnologiyi navchannya: naukovo-metodychnyj posibnyk [Modern lesson. Interactive technologies of studies: scientifically-methodical manual]*. Kyiv, Ukraine: A.S.K. (ukr.).
4. Ponimanska T. (2016). Gumanizaciya osvity – oznaka yiyi yakosti [The humanization of education is a sign of its quality]. *Preschool education*. Vol. 9. P. 2–5 (ukr.).
5. Ocheretna N. (2013). Osoblyvosti zastosuvannya dilovykh ihor u protsesi vyvchennia inozemnoi movy u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Features of application of business games in the process of study of foreign language in higher educational establishments]. *Pedagogical education: theory and practice*. Vol. 14. P. 206–210 (ukr.).
6. Azarenkova H., Iziumtseva N., Liehostaieva O. (2010). *Treninhovi tekhnolohii navchannia u praktychnii pidhotovtsi studentiv: (dilovi ta rolovi ihry) [Training technologies of studies in practical training of students: (business and role-play games)]*. Lviv, Ukraine: Novyi Svit (ukr.).
7. Khliebnikova T. (2005). *Dilova hra yak metod aktyvnoho navchanni apedahoha : navch.-metod. posib.* *dliya vykladachiv, slukhachiv IPO, dyrektoriv shkil, kerivnykiv [Business game as method of active studies of teacher]*. Kharkiv, Ukraine: Osнова. P. 7–11 (ukr.).
8. Shcherban P. (2004). *Navchalno-pedahohichni ihry u vyshchykh navchalnykh zakladakh [Educational and pedagogical games in higher educational establishments]*. Kyiv, Ukraine: Higher school (ukr.).

9. Kondratiuk S., Kushnir I. (2020) *Application of psychologic ally aimed games in preschool education institution, theoretical basis*. Retrieved from: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2020.3.7> (ukr.).

УДК 378.018.8:373.011.3-051]:37.018.43

DOI <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2020-2-14>